

Yrittäjien Eläkekassa Oma, selvitystilassa

Muutos työntekijän eläkelain (TyEL) perusvakuutuksen laskuperusteisiin

3.3 Vastuovelka luovutettaessa vakuutustoiminta työeläkevakuutusyhtiölle 31.12.2015

Laskuperusteen kohtaa 3.3. sovelletaan vain sillä edellytyksellä, että Eläkekassa Oman, selvitystilassa, vakuutustoiminnan luovutus toteutuu 31.12.2015 eläkelaitosten kesken tehdyn kustannusten jakoa koskevan sopimuksen Yrittäjien Eläkekassa Oman vastuun siirtämisen toteuttamiseksi mukaisena.

Eläkekassan vakuutustoiminnan luovuttamista edeltävässä tilinpäätöksessä laaditaan kaksi tuloslaskelmaa ja tasetta vakuutustoiminnan luovuttamishetkelle. Ensin laadittavassa tuloslaskelmassa ja taseessa esitetään eläkekassan taloudellinen tilanne ennen lailla 327/2010 jatkettun lain 853/2008 3 § 1 momentin mukaisen tasausvastuusta toimintapäätöseen rinnastettavan osuuden ja eläkelaitosten välisen sopimuksen mukaisen katettavan määrän tulouttamista ja näiden perusteella lasketaan katettavan määrän suuruus. Tämän jälkeen laadittavassa tuloslaskelmassa ja taseessa esitetään eläkekassan taloudellinen tilanne kyseisten määrien tulouttamisen jälkeen. Jatkossa näin laadituista taseista käytetään nimityksiä ensimmäinen tase ja jälkimmäinen tase.

3.3.1 Vastuovelka ensimmäisellä taseella

Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu lasketaan seuraavin poikkeuksin:

Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu V_{2015}^Q lasketaan kaavasta

$$V_{2015}^Q = \min \left\{ 0,05 \cdot \left(\bar{V}_{2015}^{TV} + (1 + b_1) (1 - q_{2014}^a) \bar{V}_{2014}^{TQ} + \bar{V}_{2015}^{VI} + V_{2015}^{Q'} \right); V_{2015}^{Q'} \right\}.$$

Suureen $V_{2015}^{Q'}$ kaavassa esiintyvä suure $\bar{V}_{2015}^{T*}$ lasketaan kaavasta

$$\bar{V}_{2015}^{T*} = (1 + b_1) (1 - q_{2014}^a) \bar{V}_{2014}^{TQ} + (1 + b_1)^{0,5} (1 - q_{2014}^a) \bar{P}_{2015}^T.$$

Vakuutuskohtainen tasausvastuu lasketaan kaavasta

$$\begin{aligned} \bar{V}_{2015}^{TV} = & (1 + b_1) (1 - q_{2014}^a) \bar{V}_{2014}^{TV} + (1 + b_1)^{0,5} (1 - q_{2014}^a) \bar{P}_{2015}^T \\ & + \Delta R_{2015} - \sum \bar{V}_{2015}^V(i_{2015}) - \sum \bar{V}_{2015}^{VA}(i_{2015}), \end{aligned}$$

missä $\bar{P}_{2015}^T$ on vuotta 2015 edeltäviin ansionkorjauksiin liittyvät tasausmaksuosat korkoutettuna hetkelle 1.7.2015.

Eläkelaitoskohtainen tasausvastuun osa $\bar{V}_{2015}^{TQ}$ lasketaan kaavasta

$$\bar{V}_{2015}^{TQ} = (1 + b_1) (1 - q_{2014}^a) \bar{V}_{2014}^{TQ} + \Delta V_{2015}^{TQ},$$

ja eläkelaitoskohtainen tasausvastuu ensimmäisellä taseella lasketaan kaavasta

$$\bar{V}_{2015}^T(1) = \sum \bar{V}_{2015}^{TV} + \bar{V}_{2015}^{TQ}$$

Jos $\bar{V}_{2015}^T(1) < 0$, määrä $\bar{V}_{2015}^{T'}(1) = -\bar{V}_{2015}^T(1)$ on saatava Eläketurvakeskukselta ensimmäisellä taseella hetkellä 31.12.2015 ja asetetaan

$$\bar{V}_{2015}^T(1) = 0, \bar{V}_{2015}^{TV} = 0 \text{ ja } \bar{V}_{2015}^{TQ} = 0.$$

Jos $\bar{V}_{2015}^T(1) \geq 0$, asetetaan $\bar{V}_{2015}^{T'}(1) = 0$.

Lisävuutusvastuun määräksi asetetaan ensimmäisellä taseella

$$V_{2015}^{A,ensimmäinen} = 0.$$

3.3.2 Vastuovelka jälkimmäisellä taseella

Vastuuelka jälkimmäisellä taseella lasketaan samoin kuin ensimmäisellä taseella kuitenkin niin, että lisävuutusvastuu lasketaan kaavalla

$$V_{2015}^{A,jälkimmäinen} = pV_{2015}^{VVR},$$

missä p on työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e § 2 momentin mukainen sosiaali- ja terveysministeriön vahvistama kerroin ja V_{2015}^{VVR} on lain eläkelaitoksen vakavaraisuusrajan laskemisesta ja vastuuelan kattamisesta 10 § 2 momentissa tarkoitettu vakavaraisuusraja laskettaessa käytettävä vastuuelka, ja eläkelaitoskohtainen tasausvastuu lasketaan kaavasta

$$\bar{V}_{2015}^T = \bar{V}_{2015}^T(1) - (1 + b_1^{(2013)})(1 + b_1^{(2014)})(1 + b_1^{(2015)}) \cdot 2\,047\,089,$$

missä 2 047 089 euroa on lailla 327/2010 jatkettun lain 853/2008 3 § 1 momentin mukainen tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava osuus eläkekassan tilinpäätöksessä 31.12.2012 ja $b_1^{(v)}$ on vuoden v perustekorko.

Jos $\bar{V}_{2015}^T < 0$, määrä $\bar{V}_{2015}^{T'} = \bar{V}_{2015}^T(1) - \bar{V}_{2015}^T$ on saatava Eläketurvakeskukselta hetkellä 31.12.2015 ja asetetaan

$$\bar{V}_{2015}^T = 0, \bar{V}_{2015}^{TV} = 0 \text{ ja } \bar{V}_{2015}^{TQ} = 0.$$

Katettava määrä on

$$KM = pV_{2015}^{VVR} - OPO_{ensimmäinen} - (1 + b_1^{(2013)})(1 + b_1^{(2014)})(1 + b_1^{(2015)}) \cdot 2\,047\,089,$$

missä $OPO_{ensimmäinen}$ on eläkekassan oman pääoman määrä ensimmäisellä taseella. Katettava määrä kirjataan jälkimmäisellä taseella eläkekassan saamiseksi kustannustenjaosta.

Laskuperusteen voimaantulo

Laskuperuste tulee voimaan 1.10.2015, kuitenkin aikaisintaan sosiaali- ja terveysministeriön hyväksytyä sitä koskevan hakemuksen.

Perustelut laskuperustehakemukselle

Yrittäjien eläkekassa Oma asetettiin selvitystilaan huhtikuussa 2012. Eläkekassan toimintapääoman alhainen taso osoittautui esteeksi sille, että eläkekassan vakuutustoiminnan luovuttamisesta toiselle eläkelaitokselle olisi päästy sopimukseen. Finanssivalvonta antoi lokakuussa 2013 tulkinnan, jonka mukaan vuoden 2012 loppuun saakka voimassa olleiden määräaikaislain aikana selvitystilaan asetettujen TyEL-kassojen tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavissa oleva määrä voitiin siirtää tasausvastuusta lisävakuutusvastuuseen osaksi vakavaraisuuspääomaa luovutettaessa vakuutustoiminta toiselle eläkelaitokselle. Tämäkään ei kuitenkaan riittänyt kasvattamaan Oman vakavaraisuuspääomaa sellaiselle tasolle, että vakuutustoiminnan luovuttamisesta olisi päästy sopimukseen, koska vastuuvelan tuottovaatimus kasvatti eläkekassan vastuuvelkaa enemmän, kuin kassa pystyi saamaan tuottoja sijoituksilleen, ja koska vakuutusmaksuja ei enää voitu periä, myös kassan hoitokulut kuluttivat vakavaraisuuspääomaa.

Syyskuussa 2014 eläkekassa oli ajautunut tilanteeseen, jossa omaisuus ei enää riittänyt kattamaan varsinaista eläkevastuuta, vaikka Finanssivalvonnan antaman tulkinnan mukainen ”rinnastettava erä” olisi luettu mukaan omaisuuden määrään, ja eläkekassan selvitysmies oli velvollinen hakemaan eläkekassan konkurssiin. Tässä tilanteessa alkoivat kaikkien yksityisten alojen työeläkevakuuttajien kesken käydyt neuvottelut sen sopimiseksi, että Yrittäjien Eläkekassa Oman, selvitystilassa, vakuutustoiminta voitaisiin siirtää toiseen eläkelaitokseen. Neuvottelujen tuloksena syntyi Kustannusten jakoa koskeva sopimus Yrittäjien Eläkekassa Oman vastuun siirtämiseksi. Nyt haettava laskuperuste liittyy tuon sopimuksen mahdollistamaan Yrittäjien Eläkekassa Oman, selvitystilassa, vakuutustoiminnan luovuttamiseen Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varmalle 31.12.2015.

Vakuutustoiminnan luovutus on tarkoitus toteuttaa sopimuksen mukaisesti niin, että Eläkekassa Oma, selvitystilassa, tulouttaa taseeseensa ennen vakuutustoiminnan luovuttamista TyEL:n mukaisesta kustannustenjaosta sen tilinpäätöksessä 31.12.2015 todettavan määrän, joka Omalta puuttuu vakuutuskassalain 132 pykälän 3 momentin edellyttämästä määrästä. Haettava laskuperuste sisältää yksityiskohtaisen kaavaston, joka tarvitaan Finanssivalvonnan antamassa tulkinnassa tarkoitetun määrän siirtämiseksi tasausvastuusta lisävakuutusvastuuseen sekä kustannusten jaosta sopimuksen mukaisesti tuloutettavan määrän laskemiseksi ja kyseisen määrän tulouttamiseksi lisävakuutusvastuuseen. Laskuperustetta laadittaessa on yhteistyössä Eläketurvakeskuksen kanssa varmistettu, että laskuperuste on kustannusten jakoa koskevilta osiltaan yhteneväinen Eläketurvakeskuksen kustannustenjakoperusteen kanssa.

Eläkekassa Oman, selvitystilassa, tilinpäätöksen 31.12.2015 tuloslaskelma ja tase esitetään kaksivaiheisena. Ensimmäisessä vaiheessa esitetään eläkekassan ”oman toiminnan” tuloslaskelma ja tase, jossa vaiheessa omaisuus on realisoitu, vakavaraisuuspääoma (lisävakuutusvastuu) on nolla ja varsinaisen eläkevastuun katteesta puuttuva omaisuusmäärä näkyy negatiivisena omana pääomana. Tämän vaiheen taseen perusteella lasketaan se määrä, joka tarvitaan vastuunsiirron toteuttamiseksi kaikkien yksityisten alojen työeläkelaitosten välisen sopimuksen mukaisesti. Toisen vaiheen tuloslaskelma ja tase vastaavat eläkekassan tilannetta välittömästi ennen vakuutustoiminnan luovuttamista Varmalle, jossa tilanteessa myös sekä Finanssivalvonnan tulkinnassa tarkoitettu määrä että edellä esitetty tarvittava määrä on tuloutettu lisävakuutusvastuuseen.

Kaikkien yksityisalojen työeläkelaitosten välisissä neuvotteluissa on sovittu, että Eläkekassa Oman vastuunsiirto hoidetaan kustannustenjaon kannalta mahdollisimman nopeasti. Tasausvastuun laskennassa käytettävät q-parametrit on valittu niin, että Oman osalta viimeiset kustannustenjakovaikutukset ovat ohi marraskuussa 2016. Tasausvastuun laskennassa käytettävät parametriarvot ovat samat kuin Eläketurvakeskuksen kustannustenjakoperusteessa. Valinnoilla on

erittäin pieni euromääräinen vaikutus, koska Oman tasausvastuun vuosipalkkasumma on selvitystilaan asettamisen jälkeen ollut nolla ja tästä syystä tasausvastuun määrä on laskenut eikä maksunkorjauksia oletettavasti enää tule. Tasausvastuu nollaantuu viimeistään siirrettäessä ”rinnastettava erä” tasausvastuusta lisävakuutusvastuuseen. Valintojen vaikutus on tehtyjen arvioiden perusteella alle tuhat euroa eikä Eläkekassa Oman, selvitystilassa, kustannustenjaosta saama kokonaisuusmäärä tässä tilanteessa valintojen seurauksena muutu.

Eläkekassa Oma, selvitystilassa, kirjaa tilinpäätöksessä 31.12.2015 taseeseensa kuluvarauksen, josta katetaan tilinpäätöksen jälkeiset rekistereiden siirrosta aiheutuvat kulut ja selvitystilan päättämiseen liittyvät kulut. Varauksesta säästävät varat palautuvat kustannustenjakoon.

Tasausvastuusta lisävakuutusvastuuseen siirrettävän ”rinnastettavan erän” määrä on perustekorkoineen noin 2,36 milj. euroa per 31.12.2015 ja eläkelaitosten välisen sopimuksen mukainen kustannustenjaosta tarvittava täydennyserä on tämänhetkisten arvioiden perusteella noin 17 miljoonaa euroa.